

Valtuustoaloite kuntalaisten oikeudesta allekirjoittaa valtuustoaloitteita

277/00.01.02/2024

KV 12.8.2024 § 277

Valtuutettu Ville Sundell luki seuraavan allekirjoittamansa aloitteen koskien kuntalaisten oikeutta allekirjoittaa valtuustoaloitteita:

”Aloite kuntalaisten oikeudesta allekirjoittaa valtuustoaloitteita

Hallintosääntömme mukaan valtuustoaloite on aina vähintään yhden valtuutetun tekemä, ja allekirjoittama. Muut vastaavassa asemassa olevat voivat allekirjoituksillaan asettua aloitteen taakse niin halutessaan.

Vaikka hallintosääntömme käsitteleekin kaikki aloitteet vertaisina, allekirjoitusten määrä on usein osoitus siitä, kuinka merkittäväksi aloite valtuutettujen kesken nähdään.

Tämän nykyisen mallin lisäksi tämän aloitteen allekirjoittajat ehdottavat, että kaupunki antaa mahdollisuuden yksittäiselle kuntalaiselle ilmaista tukensa valtuustoaloitteille.

Tämän voisi aluksi toteuttaa esimerkiksi siten, että Kirjaamoon voisi käydä tunnistautumassa, jonka jälkeen kannatus kirjataan halutulle aloitteelle. Kannatuksen pitää voida myös perua myöhemmin. Kaupunki julkaisisi vain aloitteen allekirjoittaneiden kuntalaisten kokonaismäärän verkkosivuillaan.

Allekirjoituskelpoisuus voisi olla myös perinteistä vaalikelpoisuutta laajempi, kattaen myös esimerkiksi alaikäiset nuoret ja vastamuuttaneet, ja voisi olla vaikkapa kotiosoitepohjainen.

Tämä tukisi strategiamme mukaista kuntalaisten osallistamista, ja saattaisi tarjota myös tukea aloitteiden priorisointiin valmisteluvaiheessa.”

Valtuutettu Ville Sundellin lisäksi valtuustoaloitteessa olivat mukana valtuutetut Kristiina Halonen, Asta Jaakkola, Kati Kaasalainen, Maija Kranni, Topias Kujala, Jari Marjamäki, Hannu Rekunen, Mikko Suomi ja Janne Vuorenmaa sekä varavaltuutettu Ida Viljanen.

Käsittely

Valtuutetut Sanni Grahn-Laasonen ja Janne Vuorenmaa sekä varavaltuutettu Eero Hirvikoski poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 20.01.

Päätös Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

KH 19.08.2024 § 213

Esittelijä Kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi, p. 03 4141 5260

Päätösehdotus Kaupunginhallitus lähettää aloitteen keskushallinnolle valmisteltavaksi.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

KH 26.08.2024 § 221

Valmistelija Hallintojohtaja Hanna Saarni, puh. 040 573 6133,
hanna.saarni@forssa.fi

Hallintosäännön 134 §:ssä on määrätty valtuutettujen aloitteista seuraavasti:

”Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle. Sähköisessä kokouksessa aloite lähetetään sähköisesti kokouksen puheenjohtajan ilmoittamalla tavalla.”

Lisäksi hallintosäännön 164 §:ssä on todettu kuntalaisten aloiteoikeudesta seuraavasti:

”Kaupungin asukkaalla sekä kaupungissa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa, on oikeus tehdä aloitteita kaupungin toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa. Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.”

Kuntalaisen aloiteoikeus perustuu suoraan kuntalakiin § 23. Sen sijaan valtuutetun aloiteoikeudesta ei ole suoraan säädetty laissa, vaan sen on katsottu olevan olemassa ilman nimenomaista sääntelyä. Laissa kuitenkin edellytetään, että aloitteen käsittelystä otetaan tarpeelliset määräykset hallintosääntöön. Näin ollen aloitteen mukaisesta menettelystä tulisi säätää hallintosäännössä.

Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen on kunnan tehtävä ja kuntalain 23 §:ssä asiasta on säädetty seuraavasti:

”Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;*
- 2) selvittämällä asukkaiden ja kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiäaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;*
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;*
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;*
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;*
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.”*

Yllä mainittu lainsäädäntö huomioiden aloitteen mukainen menettelytapa olisi mahdollinen tekemällä hallintosäätöön asiaa koskevat kirjaukset ja etsimällä tekninen toteutustapa, mutta huomioiden lainsäädännössä tarkoitetut osallistamistavat, kuntalaisten oma aloiteoikeus ja valtuutetun erilainen rooli kunnan päätöksenteossa, kuntalaisosallisuuden yhdistäminen valtuutetun rooliin osana valtuustoaloitteen käsittelyprosessia ei ole tarkoituksenmukaista. Valtuutetun tehtävä on edustuksellisen demokratian keinoin edustaa kuntalaisia päätöksenteossa ja kuntalaisten aloiteoikeus puolestaan edustaa suoria osallisuuden keinoja. Lisäksi ottaen huomioon valtuustoaloitteiden kirjon ja vaihtelevan kiireellisyysasteen aloitteen mukainen menettelytapa ei ainakaan kaikkien aloitteiden osalta olisi optimaalinen suhteessa päätöksenteon prosesseihin. Sen sijaan sekä kunnan että luottamushenkilöiden on monipuolisesti edelleen etsittävä ja hyödynnettävä eri tapoja vahvistaa kuntalaisten ja kunnan palveluja käyttävien osallisuutta kuntalain hengen mukaisesti.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi, p. 03 4141 5260
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää 1. olla ehdottomatta aloitteen mukaista muutosta hallintosäätöön 2. ehdottaa valtuustolle, että se merkitsee aloitevastauksen tiedokseen ja toteaa aloitteen loppuunkäsitlelyksi.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.